

**KARDINALOVA HOMILIJA
NA MISI PRIGODOM ZAKLJUČENJA
PETOGA HRVATSKOG SOCIJALNOG TJEDNA**

Zagreb, Katedrala, 23. listopada 2011.

Liturgijska čitanja: Izl 22,20-26; 1Sol 1,5c-10; Mt 22,34-40.

Draga braćo i sestre!

1. Sve vas od srca pozdravljam, dragi vjernici. Na ovoj su nam se Misi u zagrebačkoj prvostolnici danas priključili sudionici Petog hrvatskog socijalnog tjedna, što smo ga prije dva dana započeli na temu »Kultura rada u Hrvatskoj«. Vjerujem da svi dijelimo iskrenu zahvalnost prema Gospodinu što smo, nakon 71 godinu, nastavili nasilno prekinuti niz održavanja socijalnih tjedana u našoj Domovini. Stoga, srdačno pozdravljam sve sudionike socijalnoga Tjedna, cijenjene predavače, a posebno zahvaljujem svima koji su aktivno sudjelovali u njegovoj organizaciji počevši od mons. Vlade Košića, biskupa sisačkoga i predsjednika Programskog odbora Hrvatskog socijalnog tjedna te Centar za promicanje socijalnog nauka Crkve pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji, kojemu je povjerena organizacija Tjedna.

Na Petom hrvatskom socijalnom tjednu ovih se dana, bilo preko predavanja, bilo preko rada u forumima, s različitih vidova promišljalo o radu. Na kraju je o tome donesena i posebna deklaracija. Tjedan zaključujemo ovom zahvalnom Euharistijom koja nas na osobit način povezuje s Isusom, našim Gospodinom i

Spasiteljem. Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek postao je u svemu nama sličan, osim u grijehu (usp. Fil 2,7). Sin čovječji već je u svojoj obitelji bio uveden u svijet rada, a u narodu je bio prepoznat kao drvodjelja i drvodjeljin sin (usp. Mk 6,3; Mt 13,55). U prisposodobama, kojima se služi u naviještanju Evandjelja, Isus često spominje ljude raznih zanimanja: zemljoradnike, vinogradare, ribare, carinike, upravitelje, učitelje, liječnike, sluge, zajmodavce, zemljoposjednike i druge.

Isus ne razlikuje ljude prema tome kojim se poslom bave; za njega je jednako vrijedan sluga kao i gospodar, zemljoposjednik kao i najamnik. Ono što je Isusu važno jest stav što ga čovjek zauzima u svojem radu. S jedne strane oštro osuđuje lijenost i nerad sluge koji ne želi surađivati s gospodarom (ups. Mt 25,14-30; Lk 19,12-27), a s druge strane upozorava kako se treba čuvati svake pohlepe, jer »koliko god netko obilovao, život mu nije u onom što posjeduje« (Lk 12,15). A kad je riječ o tjeskobnoj zabrinutosti za vlastiti život, On poziva čovjeka da se uzda u Božju providnost (ups. Mt 6,25-34; Lk 12,22-32). Apostol Pavao nastavio je Kristov nauk o radu. Poznato je njegovo upozorenje braći u Solunu da se klone neurednoga života, lijenosti i nerada te ih zaklinje u Isusu Kristu da »s mirom rade i svoj kruh jedu« (2Sol 3,6-12).

2. Rad je, braćo i sestre, ljudska djelatnost koja, osim svoje gospodarske, socijalne i kulturalne dimenzije ima i duhovnu dimenziju. Rad je ispunjenje Stvoriteljevog poziva, upućenog isključivo čovjeku, da podloži sebi zemlju (Post 1,28) te da je obrađuje i čuva (Post 2,15). Rad je suradnja muškarca i žene s Bogom na usavršavanju vidljivoga stvorenog svijeta. Po radu čovjek je sličan Bogu. Taj čovjekov poziv da svojim radom sudjeluje u stvarateljskoj moći svojega Stvoritelja nije opozvan padom naših praroditelja. Ispunjenje tog poziva obilježeno je trudom, odnosno znojem, što otada postaje sastavni dio svakoga rada (usp. Post 3,17.19).

Međutim, to je »put što vodi čovjeka k ostvarenju 'vladanja' koje mu je svojstveno u vidljivom svijetu kad 'podlaže' zemlju. Taj trud je općepoznata stvar, svatko ga osjeća. Posebno je poznat onima koji obavljaju manualni rad, kadikad u posebno teškim uvjetima (...) Trud poznaju i ljudi koji obavljaju intelektualni rad, poznaju ga i znanstvenici, poznat je i ljudima koji na svojim leđima nose tešku odgovornost (...) Poznat je dobro i ženama kojima katkada društvo i njihovi najbliži ne odaju odgovarajuće priznanje za trud i odgovornost što ih svakodnevno snose za kuću i odgoj svoje djece« (Ivan Pavao II, *Laborem exercens*, 9).

Osim suradnje u stvarateljskom planu Stvoritelja, čovjek radom na neki način surađuje i u otkupiteljskom planu Božjem. U Katekizmu Katoličke Crkve na sažet način stoji zapisano: »rad časti Stvoriteljeve darove i primljene talente. On može biti i otkupiteljski. Podnoseći mučan trud rada u jedinstvu s Isusom, zanatlijom iz Nazareta i raspetim na Kalvariji, čovjek na neki način surađuje sa Sinom Božjim u njegovu otkupiteljskom djelu. On se iskazuje učnikom Kristovim noseći križ, svaki dan, u djelatnosti koju je pozvan vršiti. Rad može biti sredstvo posvećenja i prodahnjivanja zemaljskih stvarnosti Duhom Kristovim« (KKC, 2427). Upoznajući tako istinsku i najdublju svrhu ljudskoga rada, postajemo svjesni da se rad degradira kad ga se svodi samo na zaradu što više novca, uz što manje uloženog truda i znoja. Stoga je u našoj društvenoj zbilji itekako potrebno vratiti duboki smisao i dostojanstvo ljudskog rada, što posebno naglašava socijalni nauk Crkve.

3. Papa Benedikt XVI. u svojoj socijalnoj enciklici *Caritas in Veritate* govori kako je ljubav najizvršniji put socijalnog nauka Crkve. Svaka odgovornost i svako zalaganje, prema tom nauku, nadahnjuje se na ljubavi u kojoj je, kako nam Isus veli u današnjem Evandjelju, sadržan sav Zakon« (usp. br. 2). Govoreći o

najizvršnjem putu ostvarenja našeg čovječtva, Isus kaže: »ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, i svom dušom svojom, i svim umom svojim... Ljubi svoga bližnjega kao sebe samoga«. Svjesni smo kako je ljubav dar »jer ljubav je od Boga; i svaki koji ljubi, od Boga je rođen i poznaje Boga« (1Iv 4,7).

Ljubav je istodobno i zapovijed, i to najveća zapovijed. Bog daruje čovjeku ljubav kao veliki zadatak. Zapovijed ljubavi prema bližnjemu Stvoritelj je usadio u samu ljudsku narav. Ljubav je besplatna. Čin besplatne Božje ljubavi očitovao se najprije u stvaranju svakog čovjeka, jer nikome se od nas ne duguje život – on nam je darovan besplatno. Još veći čin Božje ljubavi očitovao se u otkupljenju čovjeka koji zbog grijeha nije mogao do kraja ostvariti Spasiteljev plan ljubavi. Isus Krist je poslan od Oca ispuniti tu najveću zapovijed ljubavi u kojoj je sažet sav Zakon i Proroci, jer i sam kaže: »ne mislite da sam došao ukinuti Zakon ili Proroke. Nisam došao ukinuti, nego ispuniti« (Mt 5,17).

Svijest o besplatnosti Božje ljubavi nužno vodi do zaključka: »ako je Bog tako ljubio nas, i mi smo dužni ljubiti jedni druge« (1Iv 4,11). Braćo i sestre, ta ljubav nije ideologija, nije utopija, ta je ljubav vidljiva, ona je konkretna i djelotvorna. Besplatna ljubav Božja ima lice – lice Kristovo. Ono se tijekom povijesti Crkve odražavalo i odražava u ljudima koji, promatrajući Kristovu ljubav, poput Pavla postaju svjesni da se trebaju ostaviti svakog egoizma i da »ne žive više sebi, nego onomu koji za njih umrije i uskrsnu« (2Kor 5,15).

4. Istinu o Kristu, o samoj sebi i o čovjeku Crkva ne može čuvati za sebe. Po svojoj naravi pozvana je naviještati tu istinu svakom čovjeku. U postizanju tog cilja Crkva se služi svojim socijalnim naukom. Kao članovi Crkve sudionici Petog hrvatskog socijalnog tjedna u Zagrebu proteklih su dana pomno razmatrali složenu zbilju hrvatskog društva i to u svjetlu vjere i crkvene predaje. Ne zaustavljajući se samo na razmišljanju nad tom zbiljom, nastojali su je sagledati u skladu sa

smjernicama evanđeoskoga učenja o čovjeku i o njegovu zemaljskom, a ujedno i transcendentnom pozivu. Stoga su naglasili da zbog globalizacijskih procesa slabi utjecaj nacionalne države na uređenje gospodarskih odnosa u nas.

U Deklaraciji poručuju: »U takvoj situaciji želimo da se Hrvatska država snažnije, konkretnije, vodeći računa o najslabijima, uključi u rješavanje pitanja i problema vezanih uz rad: nezaposlenost, zlostavljanje na radu, zaštitu radničkih prava, redovitu isplatu plaća, poštivanje vlastitih blagdana, stvarno poštivanje radničkog prava na odmor, poticanje društveno odgovornog poduzetništva i vrijednosti rada, promišljanje rada budućnosti, uklanjanje rada na crno i uvjeta koji do njega dovode, stabilnost rada u poljoprivredi, promociju odgoja za rad i dobrovoljni rad«.

5. Crkva ostvaruje svoje evangelizacijsko poslanje na socijalnom području preko svojega socijalnoga nauka. Naime, primarna zadaća Crkve je donijeti poruku spasenja svakom čovjeku i to cjelovitom čovjeku, koji ima i svoju socijalnu dimenziju. Još prije 20 godina, blaženi papa Ivan Pavao II. u enciklici Stota godina, rekao je da »socijalni nauk sam po sebi posjeduje vrijednost instrumenta evangelizacije: kao takav nagoviješta Boga i otajstvo spasenja u Kristu svakom čovjeku i, zbog istoga razloga, otkriva čovjeka njemu samomu. U tom svjetlu, i samo u tom svjetlu, brine se i za ostalo« (br. 54).

U kontekstu današnje misijske nedjelje, ove nam riječi blaženoga pape Ivana Pavla II. osvjetljuju svekoliko zalaganje Crkve u njezinom poslanju. Naime, između evangelizacije i promicanja dostojanstva čovjeka postoji duboka povezanost koja je »antropološkoga reda jer čovjek kome treba navijestiti Evanđelje nije nipošto neko apstraktno biće, nego nosilac različitih društvenih i gospodarskih problema... Ta povezanost je izrazito evanđeoskoga reda, reda

ljubavi: kako zapravo razglašivati novu zapovijed a ne promicati, u pravdi i istinskome miru, ispravan čovjekov rast?» (Pavao VI., Evangelii nuntiandi, 26).

Socijalni nauk Crkve sam po sebi je sredstvo evangelizacije za narode koji se prvi puta susreću s kršćanskim pogledom na svijet i čovjeka. Tim više on je neodvojivi dio nove evangelizacije, kao hitne zadaće za Crkvu u trećem tisućljeću. Nova evangelizacija je i prvenstveni zadatak Crkve u Hrvatskoj, jer dugotrajno razdoblje totalitarističkog režima duboko je zamutilo cjelovitu sliku o čovjeku i njegovu dostojanstvu. Današnjem čovjeku potrebno je na nov način govoriti o smislu njegova života i poziva u svjetlu Radosne vijesti Isusa Krista Spasitelja i

Otkupitelja svakoga čovjeka. To je spasenje opće i cjelovito, jer se »odnosi na ljudsku osobu u svim njezinim dimenzijama: osobnoj i društvenoj, duhovnoj i tjelesnoj, povijesnoj i transcendentalnoj« (Kompendij SNC, 38).

Radosna vijest nije nešto što se može potrošiti i nije podložna starenju. Vjerno naviještanje Evanđelja oživljuje Crkvu, obnavlja uvijek iznova njezin apostolski žar, jer se »vjera snaži dok se daje« (Ivan Pavao II., Redemptoris missio, 2). Poruka Evanđelja je uvijek nova i privlačna, jer je Gospodin taj koji svojom riječju dodiruje srce ljudi i svojim Duhom poziva ljude na vjeru i u zajedništvo u Crkvi.

6. Dragi vjernici, tko su ti novi evangelizatori koji će u današnjem hrvatskom društvu pronositi »blagovijest dobra«? Svi su vjernici, svaki u svojem pozivu, po sakramentu krštenja i potvrde poslani naviještati i svjedočiti svim ljudima ljepotu Evanđelja koje ih je preporodilo na novi život u Kristu. Zato, od zadaće nove evangelizacije ne može biti oslobođen nitko tko ima iskustvo Božje ljubavi u vlastitome životu.

Preuzimajući riječi pape Benedikta XVI. koje je ovoga ljeta rekao mladima tijekom homilije na euharistijskome slavlju u Madridu, i ja danas pozivam sve vas da ne čuvate Krista samo za sebe! Prenosite i drugima radost Evanđelja. To je

također naglasio Sveti Otac i u svojoj Poruci za ovogodišnji svjetski misijski dan. On nam poručuje: »Evandjelje nije isključivo dobro onoga koji ga je primio, već je dar koji se mora dijeliti, lijepa vijest koju treba pronositi. I taj dar-obveza je povjerena ne samo nekima, već svim krštenima koji su 'rod izabrani... sveti puk, narod stečeni da naviještate silna djela Onoga koji vas iz tame pozva k divnom svjetlu svojemu' (1Pt 2,9)«.

7. Draga braćo i sestre, smijemo zaključiti da nema nezaposlenoga kršćanina – nema vjernika kojemu Gospodin nije povjerio veliko poslanje: naviještati i svjedočiti ljubav Kristovu svim svojim srcem, svim svojim umom i svim svojim silama. Dao Bog da i mi u ovom euharistijskom slavlju, u današnjem lomljenju kruha, prepoznamo Isusa Krista živoga i uskrsloga kako bismo Ga s obnovljenim žarom mogli svjedočiti u svojem vlastitom životu, u našim obiteljima, na svome radnom mjestu, tamo gdje nas je Božja providnost postavila.

Neka nam u nesebičnom naviještanju Radosne vijesti pomogne zagovor Blažene Djevice Marije, Majke Kristove i Majke naše, blaženoga Alojzija Stepinca u čijoj smo katedrali sada okupljeni te blaženoga pape Ivana Pavla II., čiji smo liturgijski spomen jučer proslavili. Marija koja je »zvijezda nove evangelizacije« neka nam pokazuje put kojim ćemo vjerno slijediti stope Njezina Sina Isusa Krista kojemu neka je slava i vlast u vijeke vjekova. Amen.